

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра політології та філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри політології та
філософії

 Ольга Віннічук
26 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Політичні системи та режими

для підготовки фахівців *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*
за освітньою професійною програмою Політологія
спеціальності *052 Політологія*
спеціалізацією
галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки*
мова навчання *українська*

2024 -2025 навчальний рік

Розробники програми:

Сергій Вонсович, доктор політичних наук, професор
кафедри політології та філософії

Ухвалено на засіданні кафедри політології та філософії

Протокол № 8 від 26 серпня 2024 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програм

Ольга ВІННІЧУК

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. **Метою** вивчення навчальної дисципліни «Політичні системи та режими» є формування наукових уявлень про політичні системи і режими сучасності; стійку систему наукових понять і категорій, які використовуються для розкриття глибинних сутнісних зв'язків і відносин у політичній сфері, взаємозв'язків політичної сфери з економічною, соціальною, інформаційною, духовною сферами, а також у взаємозв'язку політичної сфери із загальною картиною світу.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	2024-2025	2024-2025
Семестр вивчення	4	4-5
Кількість кредитів ЄКТС	5	5
Загальний обсяг годин	150	150
Кількість годин навчальних занять	60	20
Лекційні заняття	32	12
Практичні заняття	-	-
Семінарські заняття	28	8
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	90	130
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

3. **Статус дисципліни** – обов'язковий освітній компонент професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни:

Методика вивчення дисципліни передбачає врахування взаємозв'язків основних тем курсу з поняттями, термінами і категоріями політологічних дисциплін у процесі вивчення яких студенти могли б отримати розуміння щодо теорій політики, вміння використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки та застосувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії.

Освітня компонента пов'язана із такими навчальними дисциплінами як: «Історія зарубіжних політичних вчень», «Публічна політика», «Загальна теорія політики» тощо.

5. Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК):

СК 01 Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК 04 Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

СК 05 Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни відповідно до ОП:

Очікувані результати навчання з дисципліни:

ПРН 12 Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

7. Методи навчання. Словесні, наочні методи: лекція (лекція-презентація, проблемна лекція, лекція-бесіда, лекція-дискусія), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозковий штурм, робота з першоджерелами, словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернет публікаціями та матеріалами вебсайтів, робота за таблицями, створення й демонстрування презентацій.

8. Засоби діагностики результатів навчання є опитування, тести, самостійна робота, модульна контрольна робота, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	<i>Денна форма</i>				
	разом	у тому числі			
		лекцій	сем. / практ. заняття	лабораторні заняття	Самостій на робота
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вивчення політичних систем і режимів. . Політичні системи і режими сучасності					
Тема1. Предмет, структура та основні поняття курсу	12	2	2		8

Тема 2. Сутність, структура і функції політичної системи.	12	2	2		8
Тема 3. Класичні і сучасні теорії політичних систем.	14	4	2		8
Тема 4. Держава як інститут політичної системи.	16	4	4		8
Тема 5. Типологія політичних систем	12	2	2		8
Тема 6. Сучасні політичні режими	14	4	2		8
Тема 7. Недемократичні політичні системи і режими.	14	4	2		8
Тема 8. Динаміка режимів і проблема політичного переходу.	12	2	2		8
Тема 9. Політичні системи і режими демократичного типу	14	2	4		8
Тема 10 Становлення політичної системи України доби незалежності	12	2	2		8
Тема 11 Політична система і політичні режими сучасної України.	18	4	4		10
Разом за модуль	150	32	28		90
<i>Разом годин</i>	150	32	28		90

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	разом	у тому числі			
		лекції	сем. / практич. заняття	лабораторні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вивчення політичних систем і режимів. . Політичні системи і режими сучасності					
Тема 1. Предмет, структура та основні поняття курсу	14	2			12
Тема 2. Сутність, структура і функції політичної системи.	12		2		10
Тема 3. Класичні і сучасні теорії політичних систем.	14	2			12
Тема 4. Держава як інститут політичної системи.	14		2		12
Тема 5. Типологія політичних систем	14	2			12
Тема 6. Сучасні політичні режими	14		2		12
Тема 7. Недемократичні політичні системи і режими.	14	2			12

Тема 8. Динаміка режимів і проблема політичного переходу.	14		2		12
Тема 9. Політичні системи і режими демократичного типу	12				12
Тема 10 Становлення політичної системи України доби незалежності	14	2			12
Тема 11 Політична система і політичні режими сучасної України.	14	2			12
Разом за модуль	150	12	8		130
<i>Разом годин</i>	150	12	8		130

10. Форми поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, виконанні практичних завдань. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Формою підсумкового контролю є екзамен.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР		
26 балів	10 балів	24 балів		

Критерії оцінювання семінарського заняття.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Відповіді студентів на практичних заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями

Рівні навчальних	Оцінка в	Критерії оцінювання
------------------	----------	---------------------

досягнень	балах (за 12-бальною шкалою)	
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами;

		правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо- професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела

		інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
--	--	---

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

«Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка»

URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після вивчення освітнього компоненту здобувачі пишуть модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються усі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати.

Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота проводиться у формі письмової відповіді на запропоновані запитання. Максимальна кількість балів за МКР – 24. Для зарахування модульної контрольної роботи мінімальна кількість набраних балів повинна становити не менше 14, у іншому випадку МКР потрібно виконати повторно.

Оцінювання модульної контрольної роботи

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
«відмінно»	24-21 бали	Здобувач вищої освіти у відповідях на варіант МКР демонструє глибокі знання з політичних систем та режимів, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповідей на поставлені завдання.
«добре»	21-18 балів	Результати відповідей здобувача вищої освіти на варіант МКР відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.
«задовільно»	17-14 балів	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання МКР, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.
«незадовільно»	Менше 14	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтувати свої судження, плутається у розумінні

Критерії оцінювання самостійної роботи (завдання репродуктивного, частково-пошукового, творчого характеру)

Завдання оцінюється в 10-8 балів, якщо: автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору стосовно її вирішення; проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням соціологічних та політологічних термінів, що мають відношення до теми завдання; надана аргументація власної думки з опорою на соціально-політичний аспект в контексті проблематики завдання; відповідь розгорнуто розкриває заявлену тему.

Завдання оцінюється в 6-8 балів, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) стосовно вирішення проблеми; тема розкрита з конкретним використанням соціологічних та політологічних та спеціальних понять у контексті відповіді(теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються); надана аргументація власної думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень з проблематики завдання; відсутня відповідь на одне із запитань або запитання не розкриті в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету розгляду.

Завдання оцінюється в 4-6 балів, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита при формальному використанні соціологічних та політологічних та спеціальних термінів; дана аргументація своєї думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень без теоретичного обґрунтування; відсутня відповідь два питання або заявлена тема розкрита не до кінця, а саме: опущена значна частина суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Завдання оцінюється в 2-4 бали, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на буденному(а не теоретичному) рівні; аргументація власної думки слабо пов'язана з розкриттям проблеми; опущений аналіз суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише несуттєві характеристики предмету дослідження.

Завдання оцінюється в 0 балів, якщо: відповідь має реферативний характер без соціологічного та політологічного аналізу; вона є плагіатом, тобто коли автор скористається нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Неформальна освіта. Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Положенням про результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти».

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);

- підготовка конкурсної наукової роботи;
  - призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
  - призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді;
- В інформальній освіті:
- наявність наукової публікації.

Екзамен (40 балів)

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях; не виконав або виконав МКР, завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Здобувачі вищої освіти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до екзамену.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком навчального процесу.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у формі екзамену, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (<https://drive.google.com/file/d/15qM6nA NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL zz/view>).

Екзамен проводиться у формі письмового опитування за питаннями екзаменаційного білета. Білет іспиту складається з трьох питань.

Питання екзаменаційного білета оцінюються відповідно до таких критеріїв:

високий рівень 40 - 36 б.	Здобувач виявляє глибокі фундаментальні знання теорії, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 35 – 30 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але він допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу. Здобувач уміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
середній рівень 29 – 24 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; викладає матеріал непослідовно. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень менше як 23 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Здобувач неспроможний виконати стандартні завдання навіть. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Національна шкала оцінювання
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	
35-59	FX	Не зараховано (з можливістю повторного складання)
1-34	F	Не зараховано (з обов'язковим повторним курсом)

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету СОПСР та з дозволу ректора університету.

11. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Політичні системи та режими»:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60 % від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість з освітнього компоненту за результатами поточного контролю, не допускається до екзамену. Рішення про недопущення за поданням викладача приймає декан факультету, його оприлюднюють до початку екзамену. У відомості обліку успішності роблять запис «не допущено»;

- здобувач вищої освіти допускається до складання екзамену після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю;

- здобувач вищої освіти підготувався до екзамену з освітнього компонента, якщо його рейтингова оцінка за результатами екзамену є більшою або рівною 24 балам (60 % від максимально можливої для даної форми контролю кількості балів). Рейтингову оцінку такого здобувача вищої освіти з освітнього компонента визначають як суму рейтингової оцінки за результатами поточної успішності та рейтингової оцінки за результатами екзамену;

- якщо допущений до екзамену здобувач вищої освіти не підготувався (його рейтингова оцінка за результатами екзамену є меншою 24 балів), то бали за екзамен до рейтингової

оцінки поточної успішності не додаються, виставляють підсумкову оцінку з освітнього компоненту FX за шкалою ЄКТС та «незадовільно» за національною шкалою;

- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю у формі екзамену отримали незадовільну оцінку, дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії яку створюють за розпорядженням декана факультету;

- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють;

- якщо здобувач вищої освіти, допущений до семестрового контролю не з'явився на семестровий екзамен, у відомості обліку успішності викладач записує «не з'явився». Про незалежні від здобувача вищої освіти причини (у тому числі непрацездатність у зв'язку із хворобою), які підтверджують неможливість його присутності на екзамені, він має негайно повідомити декана факультету.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» URL : (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання технічних засобів для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор). Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення відеоконференцій.

12.Рекомендована література

Основна:

1. Вонсович С.Г. Генеза теорії тоталітаризму (30– 60– ті роки ХХ століття). *Анатолій Олексійович Копилов: Особистість у вимірі епохи: Спогади. Дослідження* / Кам'янець–Подільський національний університет імені Івана Огієнка; [уклад.: Володимир Дубінський, Валерій Степанков]. Кам'янець– Подільський: Кам'янецьПодільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. Вип. III. С.275– 283.

2. Вонсович С.Г.Європейський вибір України *Європа виклики для України*: збірник матеріалів Всеукраїнського круглого столу із міжнародною участю (до 100 – річчя від заснування Кам'янець – Подільського національного університету імені Івана Огієнка)/ [редкол.: С.А. Копилов (голова, наук.ред.С.Г. Вонсович (заступник голови) та ін.]. Кам'янець – Подільський: Кам'янець – Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. С.28– 31.

3. Організація самостійної пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти – політологів під час вивчення дисциплін політологічного циклу: «Історія зарубіжних політичних вчень», «Політичний аналіз і прогноз», «Загальна теорія політики», «Політична системи та режими», «Технології політичних процесів», «Практична політологія», «Політична транзитологія». Методичні рекомендації [Електронний ресурс] / укл.: С. Вонсович, Т. Сулятицька, В. Чабанов. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 139 с.

4. Зміни політичних режимів і перспективи зміцнення демократії в Україні : монографія / авт. кол.: Г.І. Зеленько (керівник, наук. ред.), Т.А. Бевз, С.Г. Брехаря, М.С. Кармазіна, В.О. Ковалевський, О.Ю. Кондратенко, Н.В. Кононенко, Т.М. Ляшенко, О.М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський. Київ : ПіЕнд ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2021. 416 с.

5. Теоретико-методологічні підходи до вивчення суспільно-політичних інститутів та процесів: колективна монографія / за заг. ред.: Юрія Остапця і Маріана Токаря; авт. колект.: С. Асланов, І. Вегеш, М. Вегеш, А. Дербак, М. Зан, Г. Зеленько, Н. Кічера, А. Ключкович, М. Колодій, Г. Кумар, М. Лендъел, Ю. Остапець, А. Романюк, М. Токар, К. Червеняк, М. Шелемба, Мих. Шелемба; Каф. політ. і держупр.; Ужгород. нац. ун-тет. Ужгород : Поліграфцентр Ліра, 2022. 560 с.

6. Кириченко В.М. Політичні системи світу: кредитно-модульний курс: навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2020. 218 с.

Допоміжна:

1. Дей М.О., Ткач О.І. Політологія у схемах, таблицях та визначеннях: навчальний посібник / МОН України: Національна академія наук України, Київський ун-т права. Київ : іра, 2017. 172 с.

2. Бульбенюк С.С. Соціопсихологічна природа політичної влади: монографія. Київ : КНЕУ, 2013. 215 с

3. Польовий М.А. Політичні процеси: теорія та практика моделювання: монографія / М.А. Польовий. Одеса : Фенікс, 2011. 288 с.

4. Політологія: сучасні терміни і поняття / Короткий навчальний словникдовідник / Уклад. В.М. Піча. Львів : Новий світ. 2015. 516 с

5. Політологія: підручник. М.П. Требін та ін.; за ред. проф. М.П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2018. 460 с.

6. Мироненко П.В. Форма правління: політичні трансформації на зламі століть : монографія Київ : Академія, 2014. 220 с.

7. Осипова С.А. Сучасний стан теоретичного обґрунтування та практичної реалізації державотворчих процесів у країнах світу: монографія. Держ. закл. Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського. Одеса : Гельветика, 2016. 319 с.

8. Новакова О.В., Пашина Н.П. Політичні процеси та політичні відносини Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2016. 398 с

9. Точицький М.С. Поняття політичної культури у світлі сучасних політологічних дискусій. Політикус. 2019. Вип. 6. С. 49-53.

14. Інтернет-ресурси:

1. Бабкіна О.В. Політологія [Електронний ресурс]: навчальний посібник / О.В. Бабкіна, В.П. Горбатенко. Київ: ВЦ , 2006. 568 с. Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/booksbook-83.html>.

2. Брегеда А.Ю. Основи політології [Електронний ресурс]: навч. посіб. / А.Ю. Брегеда. [2-ге вид., перероб. і доп.]. Київ: КНЕУ, 2000. 312 с. Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/125/1/1/0/>.

3. Мережа аналітичних центрів України. URL: <http://www.intellect.org.ua/>

4. Онлайн бібліотека по політології і політ. науках. URL: <http://politics.ellib.org.ua/>

5. Сучасна українська політика: політики і політологи про неї [Електронний ресурс] / гол. ред. М.І. Михальченко. Київ.: Український центр політичного менеджменту, 2008. Спецвипуск: Політичний менеджмент. 364 с. Режим доступу: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SUP/2008_s.pdf.

6. Сайт Українського центру політичного менеджменту. Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/>